

روزشمار جنگ -روز سی و هفتم

آمریکا در میان لاشه‌ها و اولتیماتوم‌ها اسیر شده است

قمار ترامپ در تاریکی

ساعت شنی اولتیماتوم ۴۸ ساعته دونالد ترامپ در حالی به دانه‌های آخر خود نزدیک می‌شود که نه در آسمان خاورمیانه و نه در راهروهای پنتاگون، هیچ چیز طبق محاسبه کاخ سفید پیش نرفته است. روز گذشته، روز فروپاشی «روایت رسمی» واشنگتن بود. روزی که عملیات نجات خلبان جنگنده ساقط شده، خود به یک باتلاق تازه برای هواگردهای آمریکایی تبدیل شد و همزمان، سپاه پاسداران با تغییر کالیبر حملات خود، شریان‌های صنعتی و زیرساختی اسرائیل و متحدانش را در هم کوبید.

■ **غبار جنگ و دروغ‌های واشنگتن**

تاریخ جنگ‌ها پر است از لحظاتی که حقیقت، نخستین قربانی شلیک‌هاست. وقتی پدافند ایران جنگنده پیشرفته آمریکایی را شکار کرد، دستگاه رسانه‌ای پنتاگون به سبک همیشگی‌اش به تکذیب و تقلیل ماجرا روی آورد. اما وقتی پای بالگردهای امداد و نجات آمریکایی برای فراری دادن خلبان یا خلبانان مفقود به حریم هوایی ایران باز شد و طبق گزارش‌های میدانی، خودشان نیز هدف قرار گرفتند، پرده از یک رسوایی بزرگ‌تر افتاد.

نیویورک تایمز و سی‌ان‌ان در ۲۴ ساعت گذشته با گزارش‌های متناقض و سردرگم خود عملاً نشان دادند واشنگتن در حال پنهان کردن یک بحران عملیاتی عمیق است. واقعیت این است که به هیچ یک از روایت‌های امروز پنتاگون نمی‌توان اعتماد کرد. سرنوشت خلبانان در غبار جنگ پنهان است، اما معنای این رخداد این است که پدافند ایران نه تنها یک ضربه موضعی زده، بلکه با ایجاد یک تله هوایی، واشنگتن را مجبور کرده برای نجات آبروی خود، درازی‌ها و جان‌های بیشتری را به مسلخ بفرستد. آمریکا در حال پرداخت هزینه‌ای گزاف، تنها برای فرار از اعتراف به شکست در آسمان است.

■ **شخم‌زدن صنایع؛ تغییر فاز ماشین جنگی تهران**

در حالی که آمریکا درگیر جمع‌آوری لاشه‌های خود بود، ماشین جنگی تهران جبهه جدیدی را باز کرد. گزارش رسانه‌های عبری از جمله معاریو و شبکه‌های عربی نظیر الجزیره نشان می‌دهد موشک‌های سپاه‌این‌بار از پایگاه‌های نظامی عبور کرده‌و مستقیماً روی زیرساخت‌های صنعتی، شبکه‌های حیاتی و شریان‌های اقتصادی رژیم صهیونیستی و پایگاه‌های منطقه‌ای قفل شده‌اند. پیام استراتژیک این تغییر فاز این است که ایران تصمیم گرفته «هزینه‌تداوم جنگ» را برای اقتصادشکننده اسرائیل و متحدانش، تحمل ناپذیر کند. آسیب به صنایع و زیرساخت‌ها چیزی نیست که بتوان با سانسور نظامی ارتش اسرائیل پنهان کرد. دود این حملات مستقیماً به چشم بازار سهام تل آویو و زندگی روزمره شهركنشمنانی می‌رود که حالا علاوه بر آزر خطر، باید با وحشت خاموشی و فلج اقتصادی نیز دست و پنجه نرم کنند.

■ **دوره‌ای مرگبار یک اولتیماتوم**

اما فراتر از میدان، تمام چشم‌ها به ساعت است. مهلت ۴۸ ساعته دونالد ترامپ برای حمله به زیرساخت‌های حیاتی ایران به پایان خود رسیده است. اکسیوس و واشنگتن‌پست از اختلافات عمیق در کاخ سفید تصفیه‌شده ترامپ خبر می‌دهند. با پایان این مهلت، ترامپ بر سر یک دوره‌ای ویرانگر ایستاده است؛ سناریو اول این است که او بلوف خود را عملی کند و دست به یک حمله گسترده به زیرساخت‌های ایران بزند که چنین کاری، با بسته شدن قطعی تنگه هرمز و فوران قیمت انرژی، یک خودکشی اقتصادی برای غرب خواهد بود.

در مقابل، ممکن است ترامپ به عقب‌نشینی تاکتیکی، تمدید مهلت یا پناه بردن به عملیات‌های محدود و نمایشی متوسل شود. در این صورت، رئیس‌جمهور آمریکا ثابت کرده اولتیماتوم‌های کاخ سفید، کاغذی‌تر از آن است که روی زمین خاورمیانه خریداری داشته باشد. زمانی که این کلمات را می‌خوانید، ممکن است آسمان منطقه شاهد خطاهای محاسباتی جدیدی باشد. یا شاید سکوتی سنگین و شکننده حکمفرما شده باشد. اما هیچ یک از این سناریوها، این واقعیت را تغییر نمی‌دهد که آمریکایی که برای نجات یک خلبان خود در کویرهای ایران دست‌وپا می‌زند و اسرائیلی که صنایعش زیر ضربات موشکی در حال فلج شدن است، دیگر نمی‌توانند قواعد پایان این جنگ را به ایران دیکته کنند.

فراخبر

گروه سیاسی | در حالی رئیس‌جمهور مستأصل آمریکا، به شیوه هالیوودی، مدعی نجات موفقیت‌آمیز خلبان اف‌۱۵ است که جمهوری اسلامی ایران از انهدام هواپیماهای سی ۱۳۰ و شکست عملیات در جنوب اصفهان خبر می‌دهد؛ دو روایت متفاوتی که پیش روی افکار عمومی جهان قرار دارد. در این میان، دقت در نشانه‌ها می‌تواند به افکار عمومی جهان در دریافت حقیقت ماجرا کمک کند.

دونالد ترامپ صبح دیروز یکشنبه ۱۶ فروردین در پیامی مدعی شد ارتش آمریکا «عملیاتی بزرگ» انجام داده است. ترامپ به عادت همیشگی که برگرفته از شخصیت خودشیفته او است، ادعا کرد در این عملیات بزرگ علیه کشورمان، موفق شده است. در همین حال سرهنگ دوم پاسدار ابراهیم ذوالفقاری، سخنگوی قرارگاه مرکزی خاتم‌الانبیاء(ص) اعلام کرد «تلاش‌های مذبوحانه دشمن» به منظور نجات خلبان جنگنده ساقط شده «شکست خورد» و پرنده‌های متجاوز دشمن شامل «دو فروند بالگرد بلک‌هاوک و دو فروند هواپیما ترابری نظامی سی ۱۳۰» مورد اصابت قرار گرفتند.

■ **شلیک برنوها به بلک‌هاوک**

یک فروند هواپیمای اف۱۵ آمریکایی روز جمعه ۴ فروردین در ایران سقوط کرد. اگرچه آمریکایی‌ها طبق معمول در ابتدا وقوع هر گونه حادثه‌ای را برای جنگنده خود تکذیب کردند، اما به مرور مشخص شد علاوه بر اینکه ماجرا حقیقت دارد، دوسرنشین آن یعنی خلبان و تکنسین تسلیحات پس از ایچکت، به کمک چتر نجات در عمق خاک ایران فرود آمده‌اند. بلافاصله در سه استان چهارمحال و بختیاری، اصفهان و کهگیلویه و بویراحمد، عملیات جست‌وجو برای یافتن خلبان یا خلبانان آمریکایی آغاز شد و جمعی از مردم محلی با هدف پیدا کردن خلبان راهی بخش‌های منطقه شدند تا در صورت حضور نیروهای نظامی دشمن، با آن‌ها مقابله کنند و اجازه ندهند در انجام عملیات نجات خلبان، موفق شوند. ویدئوهایی هم منتشر شد که نشان می‌داد یک هواپیمای ترابری و دو بالگرد امداد و نجات از نوع «بلک‌هاوک» در آسمان ایران در حال پرواز در ارتفاع پایین بوده و احتمالاً مشغول گشت‌زنی برای پیدا کردن سرنشینان جنگنده بودند. از طرف دیگر نیروهای انتظامی، عشایر و مردم محلی هم در چهارمحال و بختیاری با سلاح‌های سبک از جمله کلاشینکف و برنو به سمت پرنده‌های متجاوز دشمن شلیک کرده و ویدئوهایی دیدنی خلق کردند.

■ **تلاش آمریکا برای حذف خلبان خودی**

خبرگزاری تسنیم هم روز گذشته به نقل از «یک منبع نظامی» که نامش را اعلام نکرد گزارش داد آمریکا به

انهدام چند هواگرد و تعداد نامشخصی از نیروهای نظامی متجاوز آمریکایی در عملیات ناموفق اصفهان، خاطره تاریخی طوفان شن طیس را زنده کرد

هواپیما سوخته‌ها

سپاه پاسداران همچنین عکس‌هایی را منتشر کرد که نشان می‌داد این هواپیمای ترابری در حال پرواز در آسمان بوده و سپس ساقط شده است.

■ **اعلام پیروزی با عکس هواپیماهای منهدم شده!**

صبح روز یکشنبه ۱۶ فروردین نخستین عکس‌ها از سقوطه‌ای در جنوب اصفهان منتشر شد. آنچه در این عکس‌ها دیده می‌شود آثار به‌جا مانده از دو هواپیمای ترابری سی ۱۳۰ و بالگردهای بلک‌هاوک آمریکایی است. در همین حال، ترامپ با تبختر همیشگی پیام دیگری را در شبکه اجتماعی خودش درباره نجات خلبان آمریکایی منتشر کرد. این ترجمه متنی است که او منتشر کرده: «هم‌میهنان آمریکایی من، طی چند ساعت گذشته، نیروهای مسلح ایالات متحده یکی از جسورانه‌ترین عملیات جست‌وجو و نجات تاریخ آمریکا را برای یکی از افسران خلبان فوق‌العاده ما انجام دادند؛ افسری که همزمان سرهنگ بسیار محترمی است و اکنون با کمال مسرت به شما اطلاع می‌دهم که سالم و تندرست است! این جنگجوی دلیر، پشت خطوط دشمن در

که در بزرگه‌های تاریخی، خود را آشکار می‌کند.

جامعه‌شناسی جنگ به ما می‌گوید جنگ، جوهره فرهنگی ملت‌ها را افشا می‌کند. اگر چنین است، «جانفدا» پنجره‌ای است به فهم این جوهره در ایران امروز یعنی تمایل به حضور، آن هم وقتی که میدان نبرد دور از دسترس است. بالاخره جنگ این روزها، با نبود مرز زمینی و غلبه آسمان بر زمین، صورتی متفاوت یافته است. درگیری‌ها در ارتفاع رخ می‌دهند و موشک‌ها و جنگنده‌ها مسیر نبرد را ترسیم می‌کنند. برای مردمی که در کف خیابان هستند حضور در خیابان برای پشت‌گرمی عناصر در میدان، چیزی شبیه «باور به غیب» است. جانفدا را نیز باید همین‌طور دید؛ تلاش برای تبدیل اشتیاق به حضور در میدان به شکلی از یک کنش اجتماعی. مردمی که نمی‌توانند در آسمان بجنگند، می‌خواهند به هر شکل ممکن در روی زمین، اراده خود را برای سهیم شدن در میدان نشان دهند. این میل به حضور، وقتی تشدید می‌شود که مردم می‌بینند فرماندهانشان نه در حاشیه امن، بلکه در خط مقدم نبرد حضور دارند و به شهادت می‌رسند. در واقع شهادت هر یک از فرماندهان، به مثابه یک «وعوت»، فراخوانی جدید برای جانفدایی در راه وطن را نمایندگی کرده و خونی جدید در رگ و پی جامعه‌ای با

روز صاعقه نامیده بود اما جنگ کوتاه‌مدت مدنظر او، ۲هزار و ۸۸۷ روز بعد و نه آن‌طور که او می‌خواست به پایان رسید. اینجا و اکنون نیز نبردی که آمریکایی‌ها و صهیونیست‌ها فکر می‌کردند طی چندروز به سرانجام خواهد رسید، دارد به چهلمین روز خودش نزدیک می‌شود. رسیدن به پاسخ آن چیزی که محاسبات بعثی‌ها در دفاع مقدس، صهیونیست‌ها در جنگ ۲۰روزه و آمریکا و اسرائیل در جنگ تحمیلی سوم را به هم زد تنها در یک کلمه می‌توان خلاصه کرد: مردم.

با رسیدن به چله جنگ تحمیلی سوم و آنچه همه از دور و نزدیک از بعثت تاریخی مردم برای ناامید کردن دشمن شاهد بوده‌ایم و همچنین نگاهی عمیق‌تر به پویش «جانفدا» که اکنون تعداد داوطلبانش از ۱۲میلیون نفر عبور کرده، به ما ثابت خواهد کرد که ما نه با سویی‌های شکاری و گذرا بلکه با پدیده‌ای ریشه‌دار و زنده در ناخودآگاه جمعی جامعه ایرانی مواجه هستیم. روزی‌را به یادبیاوریم که بهروز مرادی، آن جوان خرمشهری پس از آزادی خرمشهر روی تابلو ورودی این شهر، جمعیت خرمشهر را معادل کل کشور یعنی ایران ۳۶میلیونی ثبت کرد. جانفدا هر چند صورتی نمادین دارد ولی باید آن را در امتداد همین تجربه تاریخی و نشانه‌ای از یک «ناخودآگاه جمعی» دانست

دوشنبه ۱۷ فروردین ۱۴۰۵ | ۱۷ شوال ۱۴۴۷ | ۶ آوریل ۲۰۲۶ | سال سی و نهم | شماره ۱۰۸۹۵ |

کوهستان‌های خطرناک و صعب‌العبور ایران گرفتار شده بود و نیروهای دشمن ساعت به ساعت به او نزدیک‌تر می‌شدند، اما او هرگز واقعاً تنها نبود. فرمانده کل قوا، وزیر جنگ، رئیس ستاد مشترک ارتش و هم‌زمان جنگجویش، بی‌وقفه موقعیت او را رصد و با دقت کامل برای نجاتش برنامه‌ریزی می‌کردند.

به دستور مستقیم من، نیروهای مسلح آمریکا ده‌ها هواپیما را که مجهز به مرگبارترین تسلیحات جهان بودند، برای بازگرداندن او اعزام کردند. او در جریان عملیات مجروح شد، اما حالش کاملاً خوب خواهد شد. این عملیات معجزه‌وار جست‌وجو و نجات، علاوه بر نجات موفقیت‌آمیز یک خلبان دلیر دیگر دیروز بود که ما آن را تأیید نکردیم؛ زیرا نمی‌خواستیم دومین عملیات نجات را به خطر بیندازیم. این برای نخستین بار در حافظه نظامی آمریکااست که دو خلبان ایالات متحده به صورت جداگانه و در عمق خاک دشمن نجات یافته‌اند.

ما هرگز یک جنگجوی آمریکایی را پشت سر نمی‌گذاریم! این واقعیت که توانستیم هر دو عملیات را بدون حتی یک آمریکایی کشته یا زخمی به انجام برسانیم، بار دیگر ثابت کرد که ما بر آسمان ایران تسلط هوایی قاطع و برتری مطلق داریم. این لحظه‌ای است که همه آمریکایی‌ها (جمهوری‌خواه، دموکرات و همه اقشار) باید به آن افتخار کنند و حول آن متحد شوند. ما واقعاً بهترین، حرفه‌ای‌ترین و مرگبارترین ارتش تاریخ جهان را داریم. خدا آمریکا را حفظ کند، خدا سربازان ما را حفظ کند و عید پاک مبارک باد!.

■ **خدای طیس، زنده است**

اما بلافاصله منابع ایرانی گزارش دادند با وجود ادعای ترامپ درباره پایان موفق عملیات، درگیری یگان تکاوری فراجا با عناصر باقیمانده و عوامل پشتیبانی دشمن در کهگیلویه و بویراحمد تا ساعت ۱۱ صبح دیروز ادامه داشته است.

ترامپ به کشته‌های این عملیات هم اشاره نکرد اما تصاویر منتشر شده، از درگیری عمیق نیروهای متجاوز با دلاورمردان کشورمان خبر می‌دهد و پذیرش اینکه نیروهای منتقل شده با دو هواپیمای ترابری توانسته باشند از این نبرد سنگین، جان سالم به در برده باشند، چیزی است که صرفاً در محصولات هالیوودی قابل پذیرش است. کنایه محمدباقر قلی‌بابا هم به ادعای پیروزی ترامپ، جالب توجه است. او دیروز با انتشار عکسی از انهدام تجهیزات نظامی آمریکا در فضای مجازی نوشت: «اگر ایالات متحده سه پیروزی دیگر مثل این، به دست بیاورد، نابودی‌اش حتمی است.» محمد مخبر هم با اشاره به اینکه شکست ابرقدرتی آمریکا به نام ترامپ رقم خواهد خورد، نوشت: «خدای طیس، زنده است.»

این روحیه، روانه می‌کند. روحیه‌ای که در نهایت تبدیل به زیرساختی برای کنش‌های عمیق‌تر تاریخی می‌شود. سیدحسین شهرستانی جامعه‌شناس پس از بعثت تاریخی مردم در جنگ تحمیلی سوم، از جمهوری اسلامی ایران به «جمهوری شهادت» تعبیر کرده بود. شهرستانی گفته بود «شهادت دارد یک تاریخ تازه در برابر تاریخ مدرن می‌سازد و اگر شهادت نمی‌بود، ایران نیز در نظم جهان مدرن ادغام می‌شد». به نظر به نسبت عنوان این تعبیر، اغراق‌آمیز نبوده به خصوص اگر نسبت مؤلفه شهادت را با تمدن‌سازی در نظر بیاوریم. به باور متفکران اسلامی از شهید صدر گرفته تا رهبری شهید، هر پروژه بزرگ تمدنی نیازمند نوعی «دگرگویی» است؛ عبور از منفعت شخصی به سود جمعی. این گذر، با انگیزه‌های معمول قابل تضمین نیست. آنچه این شکاف را پر می‌کند، فرهنگی است که انسان را به فدا کردن خود برای هدفی بزرگ‌تر از خود فرامی‌خواند. در چنین افرقی پوییشی چون جانفدا که نمودی ساده از «جمهور شهادت‌طلب» است، جامعه‌ای را نشان می‌دهد که حاضر است برای اهدافی فراتر از منافع فردی، هزینه بدهد تا پروژه‌های بزرگ را به سرانجام برساند و خروج از «تقدیر تاریخی جهان مدرن» را نه برای ایران، بلکه انسان رقم بزند.

فراخبر

شکار انواع هواگردهای پیشرفته ایالات متحده توسط ایران که با افتضاح عملیات نجات خلبان اف۱۵ تکمیل شد پیامدهای تاریخی و مهمی برای واشنگتن خواهد داشت

۱۱ سپتامبر نظامی آمریکا

۲. **سایه تردیدبر لوهام ترامپ:** رئیس‌جمهور ایالات متحده با تصور تکرار سناریو ونزوئلا این گونه می‌پنداشت که با هدف قرار دادن سران نظام از جمله رهبر شهید ایران اسلامی، جمهوری اسلامی به سرعت تسلیم شده و راه پیروزی وی هموار خواهد شد. با این حال نه تنها این اتفاق نیفتاد بلکه ایران با گسترش جنگ منطقه‌ای و هم‌زمان استفاده از هرم تنگه‌هرمز و بالابردن هزینه، حالا مهاجمان را در تنگنای شدید قرار داده است. هم‌زمان که موج برکناری‌ها در پنتاگون گواه گرفتاری ترامپ در باتلاق جنگ است، وقایع اخیر یعنی شکار چندین جنگنده متجاوزان آن هم در حالی که وی در روزهای اخیر مدام از فروپاشی سیستم پدافندی جمهوری اسلامی سخن می‌گفت و در ادامه شکست عملیات در خاک ایران، ایام سختی برای دونالد رقم زده و او را برای ادامه جنگ بیشتر مردد کرده و به فکر فرو خواهد برد.

۳. **تغییر محاسبات جنگ زمینی:** مورد گفته شده در بالا یک پیامد دارد و آن هم تغییر نوع نگاه و محاسبات کاخ سفید درباره احتمال انجام عملیات زمینی در خاک ایران است. پیش‌تر برخی رسانه‌های آمریکایی از سناریوهایی مانند حمله به برخی جزایر کشورمان از جمله خارک و یا عملیات هلی‌برن برای ربودن بیش از ۴۰۰ کیلوگرم اورانیوم غنی شده ۶۰درصدی جمهوری اسلامی سخن می‌گفتند، اما زمینه‌گیر شدن نیروهای خبره ایالات متحده آن هم در یک عملیات نجات‌نشان داد چنین ایده‌هایی، خیالاتی بیش نیست. ترامپ و بلندگوهایش اگر چه با آب و تاب از نجات خلبان حرف می‌زنند، ولی آن گونه که آنجلو جولیانو، روزنامه‌نگار و

جمهور جانفدا در جمهوری شهادت

«نیم ساعت دیگر کمر ایران خواهد شکست»، این جمله‌ای است که نیم‌ساعت پس از حمله ۱۹۲جنگنده عراقی به مواضع ایران در بعدازظهر ۳۱ شهریور ۵۹، وزیر دفاع عراق از صدام حسین شنید. به نظر می‌توان تصور کرد مکالمه‌ای شبیه به این میان دونالد ترامپ و بنیامین نتانیاهو نیز در همان ساعات اول حمله در نهم اسفندماه رد و بدل شده باشد؛ چرا که خود آمریکایی‌ها اذعان کرده بودند که تحلیلشان این بود که کار ایران با شهادت رهبری و جمعی از فرماندهان و زیر ضرب بردن توان آفتنی ایران در همان ۷۲ساعت اولیه نبرد تمام شده و مجبور به تسلیم خواهند شد.

جالب است که صدام حسین نیز روز آغاز نبرد را به امید برق آسا تمام کردن کار ایران، «یوم الردع» یعنی

■ **۴ پیامد ماجراجویی خطرناک ترامپ**

سلسله حوادث اخیر پیام و پیامدهای مهمی برای واشنگتن خواهد داشت که بررسی آن خالی از لطف نیست.

۱. **صحنه افول نظامی آمریکا:** اگر بپذیریم در دوده گذشته، بارش‌دسریع چین، برتری اقتصادی ایالات متحده به‌چالش کشیده‌شده و حوادث ۱۱سپتامبر و سپس ماجراجویی یکجانبه و حمله به عراق و افغانستان خارج از چارچوب سازمان ملل متحد را به معنای آغاز افول سیاسی آمریکا قلمداد کنیم، ته‌اجم نظامی به ایران که با انهدام پیاپی و کم‌سابقه هواپیماهای جنگی پیشرفته آمریکا همراه شده را باید صحنه فروپاشی و جبهه نظامی واشنگتن به حساب آورد. آمریکایی که تا همین یکی دوه‌هه پیش در حوزه نظامی هر کاری می‌کرد و عراق و افغانستان را در کمتر از دو ماه زیر سلطه گرفت و همین‌اواخر با ربودن رئیس‌جمهور ونزوئلا در دل کاراکاس قدرت خود را به رخ جهانیان کشید، حال روزی نیست که از رزمندگان ایرانی ضربه‌ای نوش جان نکرده و اعتبار خود را به حراج نگذارد. هدف قرار دادن هواگردهای پیشرفته از اف۱۵، اف۱۶، اف۱۸، اف۱۶، اف۱۵، کی‌سی۱۳، سی ۱۳۰، آوکس‌وی ۱۰ قطعاً حمله جمهوری اسلامی به مرکز قدرت نظامی ایالات متحده یعنی نیروی هوایی آن تلقی می‌شود. در کنار آن شکست عملیات نجات خلبان اف۱۵ که با انتشار قابی از لاشه هواگردهای آمریکایی، ماجرای عملیات «پنجه عقاب» و تحقیر تاریخی یانکی‌ها در واقعه طیس در سال ۱۳۵۹ را به خاطر آورد رسوایی بزرگی برای ماشین جنگی ایالات متحده است.

^[1] فرآیند — 2

^[2] سیاست — 2